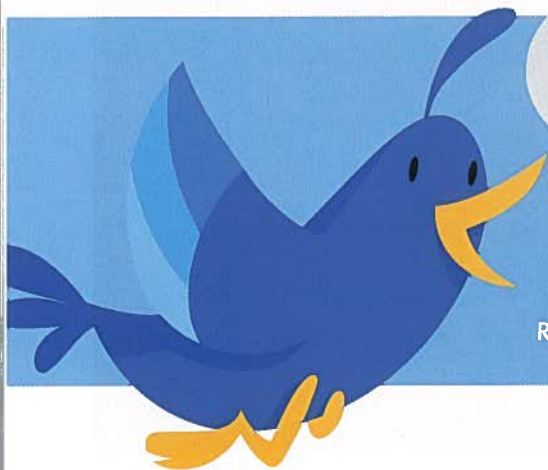

KiVa: we zijn allemaal verantwoordelijk voor het stoppen van pesten

Het antipestprogramma KiVa is de laatste tijd veel in het nieuws. Ook in de social media gonst het ervan sinds de methode door het Nederlands

Jeugdinstituut (NJI) is opgenomen in de databank Effectieve Jeugdinterventies. Tijd voor een tweet-interview met niet-twitteraars

René Koens en Rozemarijn van der Ploeg van @KivaSchool.

door Floor Raeijmaekers

@BuroSOenCO: Pesten aanpakken? Kies ook voor Kiva!

Koens: 'KiVa is op dit moment bijna het enige antipestprogramma dat wetenschappelijk bewezen effectief is. Dat is een belangrijk gegeven. Want als je in het onderwijs zoekt naar een aanpak, is het natuurlijk belangrijk dat je een aanpak kiest die werkt. Een ander sterk punt is dat het programma steeds in ontwikkeling is, met een nauwe samenhang tussen wetenschap en onderwijspraktijk. De praktijkervaringen van leerkrachten en scholen worden wetenschappelijk onderzocht en deze kennis wordt vervolgens weer verspreid. Zo is er sprake van een wisselwerking. Daarnaast is KiVa natuurlijk een heel afwisselend, leuk en boeiend programma, met goede materialen en goede trainers.'

Van der Ploeg: 'Veel pestprogramma's richten zich op de pester of het slachtoffer, terwijl KiVa uitgaat van de hele groep. Het is niet zo dat er mensen worden uitgepikt die moeten veranderen; de hele groep wordt erbij betrokken.'

@obsSterrenschip: KiVa het anti pestprogramma in Finland. Presentatie gehad. Heel interessant.

Van der Ploeg: 'KiVa is een Fins woord. Het is een afkorting van *kiusaamisen vastainen*, wat "tegen pesten" betekent. Kiva betekent daarnaast ook "leuk". Het programma is in Finland ontwikkeld door psychologen

onder leiding van hoogleraar Christina Salmivalli. René Veenstra van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) werkte al veel samen met Christina en toen hij hoorde dat het programma zo succesvol was, wilde hij het ook in Nederland invoeren.'

@KROBrandpunt: Finse #KiVa-methode vermindert pesten met meer dan 50%, toont onderzoek #RUG aan.

Koens: 'Dat is zo. We zijn in juni 2012 gestart met het trainen van 66 proefscholen. Zij hebben nu bijna twee jaar met de methode gewerkt. In mei 2013 zijn de eerste resultaten geanalyseerd en op de KiVa-scholen bleek het pesten met ruim vijftig procent te zijn teruggedrongen. We zijn nu natuurlijk heel benieuwd hoe dat na twee jaar zal zijn.'

Van der Ploeg: 'Een kleine kanttekening: op de controlescholen is het pesten ook afgenomen. Dit was echter een stuk minder dan op de KiVa-scholen. We hadden natuurlijk gehoopt op dit goede resultaat en we verwachtten het ook wel een beetje. De resultaten zijn ook heel erg in lijn met de resultaten in Finland. Maar ook de afname van het pesten op de controlescholen was voor mij niet zo verrassend. Er is heel veel aandacht geweest voor pesten door allerlei gebeurtenissen op dit gebied. Je merkt dat men zich er meer van bewust is geworden en dat er meer aandacht aan is besteed.'

@OnderwijsAdvies: KiVa betekent 'leuke school zonder pesten'. Vanaf aug 2015 zijn scholen verplicht te werken met anti #pesten progr.

Van der Ploeg: 'Onlangs is het plan van aanpak tegen pesten uitgekomen. De overheid wil scholen gaan verplichten iets tegen pesten te doen. Maar ze zijn niet sturend in wat voor programma ze dan moeten gebruiken. Er is wel een rapport van het Nji uitgekomen, waarin staat welke programma's voorlopig goedgekeurd en afgekeurd zijn. Het is de bedoeling dat een

school kiest voor één van de goedgekeurde programma's. Scholen moeten kunnen aantonen dat ze actief iets ondernemen om pesten tegen te gaan en dat ze bezig zijn met een goede sociaal-emotionele ontwikkeling.'

@violenhilversum: Prachtige beoordeling van het programma #Kiva door commissie van ministerie van OCW. Goed dat wij dit als pilotschool hebben ingezet!

Koens, lachend: 'Leuke tweets lees je voor! We horen veel positieve verhalen via ervaringsbijeenkomsten en andere kanalen. Mensen hebben kennelijk iets in handen waardoor ze zich in staat voelen om pesten op een goede manier te tackelen. Het is echt een heel lastig probleem, omdat het niet erg zichtbaar is en je het niet gemakkelijk aan kunt pakken. Als mensen zich gesterkt voelen door het KiVa-programma en denken: "Hé, we kunnen hier echt iets in doen!", dan vind ik dat een grote winst. En het is zeker een reden voor scholen om te zeggen: "Yes! We hebben iets goeds in handen en we gaan ermee door." Het is een breuk met de handelingsverlegenheid die je ook wel aantreft op scholen. Mensen weten vaak niet hoe ze het aan moeten pakken. Het is zo moeilijk om een vinger achter peestsituaties te krijgen.'

Van der Ploeg: 'Scholen hebben zich zelf voor het programma aangemeld, dus zijn ze geïnteresseerd en hebben ze heel bewust een keuze gemaakt om mee te doen. KiVa geeft de scholen heel erg de ruimte om te ventileren. We hebben in de pilotfase twee keer per jaar ervaringsbijeenkomsten, waar altijd iemand uit de onderwijspraktijk bij is, KiVa-trainers en iemand vanuit de RUG. Hierin kunnen scholen kwijt wat er goed gaat en wat verbeterpunten zijn. Deze punten hebben we gedurende het jaar meegenomen in de ontwikkeling van het programma. Ik denk dat dat ervoor zorgt dat scholen echt het gevoel hebben dat ze er zelf ook aan bij kunnen dragen.'

@jwf_school: Alle antipestprogramma's op een rij. Blij met @KivaSchool! Pesten los je samen op. Met de groep, de steungroep en met een sterk #kivateam.

Koens: 'De kern is dat KiVa stelt dat de hele groep gemobiliseerd moet worden als het gaat om pesten. In veel pestprogramma's wordt vooral de pester of het slachtoffer benaderd. Bij KiVa wordt heel uitdrukkelijk gezegd dat de hele groep in actie moet komen. Je moet de omstanders betrekken en een rol geven in het stoppen van het pesten. Het is duidelijk dat de meeste, zo niet alle, kinderen pesten helemaal niet prettig vinden. Ze vinden het niet fijn, alleen weten ze niet wat ze ertegen kunnen doen. Soms zijn er ook kinderen die het pesten toelaten of misschien zelfs wat aanmoedigen. Wij willen de groepsnorm veranderen: pesten, dat hoort niet, dat willen we niet, dat gaat altijd ten koste van anderen. En we willen dat alle kinderen in staat zijn om bij te dragen aan het stoppen van pesten. Daarvoor hoeven ze niet meteen een soort van superman of -vrouw te worden, die overal optreedt. Het kan ook een subtiel gebaar zijn, een knipoog of een vriendelijk woord richting het mikpunt om te laten blijken dat het gepeste kind niet alleen staat. De kinderen worden dus vaardig gemaakt in het zich teweerstellen tegen pesten. Als je dat lukt als groep, dan heb je een enorme winst gemaakt. Dan ben je blijkbaar in staat om met elkaar een fijne groep te vormen. Dat is wat alle kinderen willen. Het gaat

er niet om de pester te straffen of aan de schandpaal te nagelen, maar we willen wel dat het gedrag van de pester verandert.'

@radio1be: KiVa-methode is erop gericht verantwoordelijkheid te nemen. Positieve benadering: je nek uit durven steken. Kinderen én ouders

#deochtend

Koens: 'Ik vind de volgende slogan wel een mooi motto voor kinderen en ouders: "Hoeveel we niet allemaal verantwoordelijk zijn voor het pesten, zijn we wel allemaal verantwoordelijk voor het stoppen ervan." Wat je hiermee probeert te zeggen is dat niet ieder kind in een groep per se een actief aandeel hoeft te hebben in het pesten. Je hoeft niet zelf te schoppen, te bijten of vervelende dingen te zeggen. Maar soms wordt het wel toegestaan; het wordt als het ware gedoogd door de groep. Je wilt de verantwoordelijkheid bij de groep leggen: je bent er als groep wél verantwoordelijk voor dat het stopt, dat je het niet langer toestaat. Dat is een leerproces waarin je zegt: wij als groep, wij vormen als het ware een cordon om het slachtoffer en wij willen dat de pester ermee ophoudt; we gaan verder als groep en sluiten ook de pester niet uit.'

Willen jullie tot slot zelf ook nog een tweet versturen?

@ReneKoens: Uiteindelijk zullen we ons niet de woorden van onze vijanden herinneren, maar het zwijgen van onze vrienden.

Via @MartinLutherKing #pesten

@Rozemarijnvdploeg: RT

@ReneKoens: Uiteindelijk zullen we ons niet de woorden van onze vijanden herinneren, maar het zwijgen van onze vrienden.

Via @MartinLutherKing

@KivaSchool: Blij met vernieuwde KiVa #lesmateriaal voor groep 5-8. Om #leerlingen een fijne schooltijd te geven. Tegen #pesten.

Van der Ploeg: 'In het begin was het programma vrij strikt. Het waren tien lessen van negentig minuten. Dit hebben we overgenomen uit Finland. Nu bleek al heel snel dat negentig minuten KiVa-les op geen enkele school haalbaar was. Zeker door alle activiteiten die erin zitten, was dat veel te lang. Scholen hebben daar hun weg in gevonden door de lessen op te knippen. Hier zijn we op ingesprongen met het nieuwe KiVa-materiaal. We merkten bij het oude materiaal dat leerkrachten vaak per se alle oefeningen wilden doen om maar alles gedaan te hebben. Het werd daardoor meer een lesje afdraaien. Daarom hebben we er in het nieuwe materiaal voor gekozen om meer vanuit doelen en thema's te werken. Per les moeten er ongeveer vijf doelen worden behaald. Bij de doelen hebben we oefeningen geselecteerd die aan dat doel werken. Leerkrachten kunnen zo gemakkelijker kiezen en uitzoeken wat bij hun klas past. Ze kunnen zo ook variëren in het soort oefening dat ze doen.'